

Resolutsioon CM/Res(2023)2, millega vaadatakse läbi Euroopa Nõukogu kultuuriteede tunnistuse andmise eeskirjad

*(Vastu võtnud ministrite komitee 5. aprillil 2023
1462. ministrite asetäitjate kohtumisel)*

Ministrite komitee, tuginedes Euroopa Nõukogu statuudi artikli 15 punkti b tingimustele,

arvestades, et Euroopa Nõukogu eesmärk on suurema ühtsuse saavutamine oma liikmete vahel ning seda eesmärki võib taotleda ühise tegevuse kaudu kultuurivaldkonnas;

arvestades, et Euroopa kultuurikoostöö põhieesmärgid on edendada Euroopa identiteeti selle terviklikkuses ja mitmekesisuses, säilitada Euroopa kultuuride mitmekesisust, julgustada kultuuridevahelist dialoogi ning soodustada konfliktide vältimist ja kooskõla;

arvestades, et Euroopa identiteedi kujundanud mõjutuste, kogemuste jagamise ja arengusuundade rõhutamine võib soodustada teadlikkust ühiste väärtuste jagamisel põhinevast Euroopa kodakondsusest;

arvestades, et on väga oluline, et nooremad põlvkonnad teadvustaksid Euroopa identiteeti ja kodakondsust ning ühiseid väärtusi, millel need põhinevad;

arvestades, et nende ühiste väärtuste alalhoidmiseks ja tajutavamaks muutmiseks tuleb edendada arusaama Euroopa ajaloo selle füüsilise, vaimse ja looduspärandi alusel, et tuua esile seoseid, mis ühendavad Euroopa erinevaid kultuure ja piirkondi;

nentides, et Euroopa väärtusi ja Euroopa ühist kultuuripärandit võib olla võimalik kindlaks määrata kultuuriteede kaudu, mis kulgevad mööda inimeste mineviku- ja rändeteid ning järgivad Euroopa suurimate tsivilisatsioonihoovuste levikut filosoofia, religiooni, kultuuri, kunstide, teaduse, tehnoloogia ja kaubanduse vallas;

olles teadlikud, et sellised teed on sobilikud pikaaegsete Euroopa koostööprogrammide jaoks teadustöö, pärandi rikastamise, kultuuri- ja kunstide, noorte kultuuriliste ja hariduslike vahetusprogrammide, Euroopa kultuuriturismi ja kestliku kultuuriarengu valdkonnas;

arvestades, et selline koostöö mobiliseerib ja ühendab suurt hulka üksikisikuid, organisatsioone, institutsioone ja rajatisi Euroopas ning aitab seeläbi kaasa Euroopa ülesehitamisele;

arvestades, et sellele koostööle intellektuaalse ja tehnilise toe osutamiseks, mis nõuab märkimisväärset hulka personali ja finantsvahendeid, tuleks välja töötada tegevusraamistik, mis võimaldaks põhiväärtuste taaskinnitamist, elluviimise kvalitatiivset ja kvantitatiivset hindamist, asjaosaliste koolitamist ja selget kommunikatsiooni;

arvestades, et selline raamistik võimaldab ühiste eesmärkide taotlemist ja tagab ellukutsutavate algatuste kvaliteedi;

arvestades resolutsiooni CM/Res(2013)66, millega kinnitatakse kultuuriteid käsitleva laiendatud osalise kokkuleppe loomist;

võttes arvesse laiendatud osalise kokkuleppe eesmärgi ja tegevusi,

võtab vastu käesoleva resolutsiooni, millega tühistatakse ja asendatakse 18. detsembri 2013. aasta resolutsioon CM/Res(2013)67, millega vaadatakse läbi Euroopa Nõukogu kultuuriteede tunnistuse andmise eeskirjad,

võtab vastu käesolevale resolutsioonile lisatud Euroopa Nõukogu kultuuriteede tunnistuse andmise eeskirjad.

Resolutsiooni CM/Res(2023)2 lisa

Eeskirjad

Euroopa Nõukogu kultuuriteede tunnistuse võib anda võrgustikele, mis tegelevad allpool osas I esitatud kõlblikuskriteeriumitele vastava teemaga ja mis on seotud osas II nimetatud prioriteetsete tegevustega ning mille on esitanud osades III ja IV esitatud kriteeriumitele vastav üksikvõrgustik.

I. Teemade kõlblikuskriteeriumite loetelu

Teemad peavad vastama kõikidele alljärgnevatele kriteeriumitele:

1. teema peab sümboliseerima Euroopa väärtusi ja olema ühine vähemalt kolmel Euroopa riigil;
2. teemat peavad uurima ja arendama erinevatest Euroopa piirkondadest pärit eri valdkondade ekspertidest koosnevad grupid tagamaks, et teemat näitlikustavad tegevused ja projektid põhineksid konsensusel;
3. teema peab kirjeldama Euroopa mälu, ajalugu ja pärandit ning aitama kaasa tänapäeva Euroopa mitmekesisuse tõlgendusele;
4. teema peab olema sobilik noorte kultuuriliste ja hariduslike vahetusprogrammide jaoks ning seega olema kooskõlas Euroopa Nõukogu ideede ja huvidega nimetatud valdkondades;
5. teema peab võimaldama algatuste ellukutsumist ning näidis- ja uuenduslikke projekte kultuuriturismi ja kestliku kultuuriarengu valdkonnas;
6. teema peab olema sobilik erinevatele sihtrühmadele, sealhulgas koolirühmadele suunatud turismitoodete väljatöötamiseks koostöös turismiagentuuride ja reisikorraldajatega;
7. teema peab selgelt kajastuma kultuuritee nimes ning olema kokkuvõtlik ja kergesti mõistetav.

II. Prioriteetsete tegevusvaldkondade loetelu

Kultuuriteed peavad olema seotud järgmiste prioriteetsete tegevusvaldkondadega ja täitma iga tegevusvaldkonna kohta allpool loetletud kriteeriume.

1. Teadus- ja arenduskoostöö

Selles tegevusvaldkonnas peavad kultuuriteed:

- ühendama tähtsamaid Euroopa teemasid ja võimaldama laialipillutatud teadmiste koondamist;
 - näitama, kuidas need teemad sümboliseerivad Euroopa väärtusi, mida jagavad mitmed Euroopa kultuurid;
 - illustreerima nende väärtuste arengut ja erinevaid kujusid, mida need võivad Euroopas võtta;
 - olema sobilikud teadustööks ja valdkondadeüleseks analüüsiks nii teoreetilisel kui ka praktilisel tasandil.
2. *Mälu, ajaloo ja Euroopa pärandi rikastamine*

Selles tegevusvaldkonnas peavad kultuuriteed:

- rikastama füüsilisi ja vaimseid pärandeid, selgitama nende ajaloolist tähendust ning rõhutama nende sarnasusi Euroopa eri piirkondades;

- võtma arvesse ja edendama Euroopa Nõukogu, UNESCO ja ICOMOS-e hartasid, konventsioone, soovitusi ja tööd seoses pärandi taastamise, kaitsmise ja rikastamisega, maastiku- ja ruumiplaneerimisega, samuti edendama Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmäärke;
- kindlaks tegema ja rikastama Euroopa pärandisse kuuluvaid paiku ja alasid, mis ei ole üldiselt turismis levinud kinnismälestised, eelkõige maapiirkondades, kuid ühtlasi majanduslikult ümberkorraldatavates tööstuspiirkondades;
- võtma arvesse Euroopa etniliste või sotsiaalsete vähemuste füüsilist ja vaimset pärandit;
- aitama kohase koolituse kaudu otsustajate, praktikute ja üldsuse hulgas kaasa teadlikkuse tõstmisele pärandi keerulisest kontseptsioonist, vajadusest seda kestliku arengu vahendina kaitsta, tõlgendada ja edasi anda ning väljakutsetest ja võimalustest, mida see Euroopa tuleviku seisukohast pakub.

3. *Noorte eurooplaste kultuurilised ja hariduslikud vahetusprogrammid*

Selles tegevusvaldkonnas peavad kultuuriteed:

- hõlmama tegevuste korraldamist noortele, et edendada põhjalikke kogemuste jagamisi, mille eesmärk on arendada mitmekesisusega rikastatud Euroopa kodakondsuse kontseptsiooni;
- rõhutama isiklike ja vahetuid kogemusi kohtade ja kontaktide kasutamise kaudu;
- julgustama kapseldumise vältimist, korraldades erineva sotsiaalse taustaga ja Euroopa eri piirkondadest pärit noorte vahetusprogramme;
- moodustama piiratud arvu osalevate riikidega katseprojekte ning kultuuriteedele tuleb eraldada piisavalt vahendeid sisukaks hindamiseks, et luua võrdlusmodelina kasutatavaid prototüüpe;
- ajendama koostöötegevusi, millesse on kaasatud eri tasandite haridusasutusi.

4. *Tänapäevane kultuuri- ja kunstipraktika*

Selles tegevusvaldkonnas peavad kultuuriteed:

- andma alust aruteludele ja kogemuste jagamisele valdkondadeülesest ja kultuuridevahelisest perspektiivist Euroopa eri riikide erinevate kultuuriliste ja kunstiliste väljendusviiside ja tunnete vahel;
- julgustama tegevusi ja kunstiprojekte, mis keskenduvad pärandi ja nüüdisaegse kultuuri vahelistele seostele;
- tänapäevases kultuuri- ja kunstipraktikas rõhutama loovuse seisukohast kõige uuenduslikumaid praktikaid ning seostama neid oskuste arengu ajalooga olenemata sellest, kas need kuuluvad kujutava kunsti, etenduskunsti, loomingulise käsitöö, arhitektuuri, muusika, kirjanduse või muu kultuurilise väljenduse alla;
- andma tõuke võrgustikele ja tegevustele, mis lõhuvad elukutseliste ja mitteelukutseliste vahelisi barjääre, eelkõige seoses noorte eurooplaste koolitamisega vastavas valdkonnas.

5. *Kultuuriturism ja kestlik kultuuriline areng*

Selles tegevusvaldkonnas peavad kultuuriteed:

- võtma arvesse kohalikke, piirkondlikke, riiklikke ja Euroopa identiteete;
- aktiivselt kaasama trüki- ja ringhäälingumeediat ning täielikult ära kasutama elektroonilise meedia potentsiaali, et tõsta teadlikkust kultuuriteede kultuurieesmärkidest;
- edendama dialoogi linna- ja maapiirkondade kultuuri vahel, Euroopa lõuna-, põhja-, ida- ja läänepiirkondade vahel ning arenenud ja ebasoodsas olukorras olevate piirkondade vahel;
- edendama dialoogi ja teineteisemõistmist enamuste ja vähemuste, põliselanike ja sisserändajate kultuuride vahel;
- avama võimalusi koostööks Euroopa ja muude maailmajagude vahel teatud piirkondade erilise ühtekuuluvuse kaudu;
- võtma kultuuriturismi valdkonnas endale ülesandeks tõsta üldsuse teadlikkust, pöörata otsustajate tähelepanu vajadusele kaitsta pärandit territooriumi kestliku arengu osana ning püüdma mitmekesistada nii pakkumist kui ka nõudlust eesmärgiga soodustada Euroopa mõõdet omava kvaliteetse turismi arendamist;
- looma partnerlussuhteid turismivaldkonnas tegutsevate avalike ja eraorganisatsioonidega, et töötada välja turismitooteid ja -vahendeid, mis on suunatud kõikidele potentsiaalsetele sihtrühmadele.

III. **Võrgustike kriteeriumite loetelu**

Kultuuriteed peavad moodustama valdkondadeülese võrgustiku, mis asub mitmes Euroopa Nõukogu liikmesriigis. Tunnistuse taotlemiseks peab võrgustik:

- esitama kontseptuaalse raamistiku, mis põhineb valitud teemal läbi viidud uurimistööl, mille on heaks kiitnud võrgustiku erinevad partnerid;
- olema seotud mitme Euroopa Nõukogu liikmesriigiga kõikide või osa oma tegevuste kaudu, välistamata olemuselt kahepoolseid tegevusi;
- esitama praeguste liikmete täieliku nimekirja, sealhulgas liikmesuse tõendi (ühinemiskiri või muu sarnane dokument), ja võimalike tulevaste liikmete nimekirja;
- kavatsema kaasata võimalikult suurel hulgal Euroopa kultuurikonventsiooni (Euroopa Nõukogu lepingute sarja nr 18) liikmesriike ja asjakohasel juhul ka muid riike;
- tagama, et võrgustik on finantsiliselt ja organisatsiooniliselt elujõuline;
- omama õiguslikku seisundit ühenduse või ühenduste liiduna, mis on Euroopa Nõukogu liikmesriigis registreeritud vähemalt kaks aastat enne taotluse esitamist;
- tegutsema demokraatlikult, tagama liikmesriikide võimalikult laia esindatuse oma juhtorganites, soolise võrdõiguslikkuse ja rotatsiooni valitavatel ametikohtadel.

Oma taotluse esitamise toetamiseks peab võrgustik:

- esitama ülevaatliku mitmeaastase tegevusprogrammi ning tooma esile oma eesmärgid, meetodid, partnerid, osalevad riigid (praegused ja kavandatavad) ning programmi keskpika ja pika perioodi arengu;
- demonstreerima, kuidas on tema tegevused seotud resolutsiooni CM/Res(2023)2 lisa osas II esitatud viie prioriteetse tegevusvaldkonnaga (teadus- ja arendustegevus, mälu, ajaloo ja pärandi rikastamine, noorte eurooplaste kultuurilised ja hariduslikud vahetusprogrammid, tänapäevane kultuuri- ja kunstipraktika, kultuuriturism ja kestlik kultuuriline areng);

- nimetama Euroopa Nõukogu eri liikmesriikides peamised initsiaatorid, osalejad ja muud potentsiaalsed partnerid, kellest võiks tõenäoliselt võrgustik moodustuda; asjakohasel juhul täpsustama muid partnerorganisatsioone rahvusvahelisel tasandil;
- nimetama piirkonnad, mida kultuuritee puudutab;
- esitama üksikasjaliku finants- ja tegevuskava;
- lisama oma õiguslikku seisundit puudutava(d) alusteksti(d);
- määratlema ja rakendama näitajaid, mille eesmärk on mõõta kultuuriteede tegevuste mõju.

IV. Tunnistuse andmine

1. Euroopa Nõukogu kultuuriteede tunnistuse annab laiendatud osalise kokkuleppe haldusnõukogu, konsulteerides asjaomase valitsustevahelise komiteega. Vajadusel võib haldusnõukogu küsida nõu ühelt või mitmelt ekspertkonsultandilt. Kui seda peetakse vajalikuks, võib haldusnõukogu konsulteerida Euroopa Nõukogu muude asjasse puutuvate komiteede või organitega.

Taotluse dokumendid tuleb esitada paberil või elektrooniliselt masinakirjas inglise või prantsuse keeles. Muus keeles esitatud nõutud dokumentidele tuleb lisada tõlge prantsuse või inglise keelde.

Tunnistust taotlevad kultuuriteed peavad sekretariaati kirjalikult teavitama taotluse esitamise aasta 31. märtsiks ja esitama täieliku taotluse sama aasta 31. juuliks.

Asjasse puutuva valitsustevahelise komitee negatiivse arvamuse korral on tunnistuse andmiseks vajalik ministrite komitee nõusolek.

Eriti julgustatakse taotlejaid, kes esitlevad teemat, mis aitab saavutada Euroopa Nõukogu poliitilisi prioriteetseid eesmärke, samuti teemat, mis aitab kaasa Euroopa Nõukogu kultuuriteede programmi temaatilisele ja geograafilisele mitmekesisusele.

Kandideeriv võrgustik võib taotluse esitada kõige rohkem kolm korda. Rahuldamata jäetud taotluse võib uuesti esitada kõige varem 12 kuu möödumisel rahuldamata jätmise otsuse tegemisest.

2. Pärast tunnistuse saamist tuleb kiri „Euroopa Nõukogu kultuuritee“ ja Euroopa Nõukogu logo lisada kogu kommunikatsioonimaterjalile, sealhulgas pressiteadetele.

Võrgustikele antakse soovitusi sisaldav juhend (*vade mecum*).

Euroopa Nõukogu tunnistuse logo peab süstemaatiliselt esinema kultuuritee äärde jäävatel teeviitadel ja infotahvlitel.

3. Euroopa Nõukogu kultuuritee tunnistuse saanud võrgustike hindamine.

Lisaks iga-aastasele tegevusprogrammile ja aastaaruandele peavad võrgustikud esitama laiendatud osalise kokkuleppe haldusnõukogule iga viie aasta tagant aruande, mis võimaldab laiendatud osalise kokkuleppe haldusnõukogul nende tegevust hinnata, et teha kindlaks, kas nad täidavad jätkuvalt eespool osades I, II, III ja osa IV punktis 2 esitatud kriteeriume.

Kui laiendatud osalise kokkuleppe haldusnõukogu leiab, et eespool osades I, II, III ja osa IV punktis 2 esitatud kriteeriumid ei ole täidetud, annab ta täitmise tagamiseks soovitus. Kui seda

soovitust aasta jooksul ei täideta, võib laiendatud osalise kokkuleppe haldusnõukogu pärast asjaomase valitsustevahelise komiteega konsulteerimist otsustada tunnistuse tühistada.

Kui asjasse puutuva valitsustevahelise komitee hinnangul ei tuleks tunnistust tühistada, on tunnistuse tühistamiseks vajalik ministrite komitee nõusolek.

Selle resolutsiooni elluviimise praktilise viisi otsustab laiendatud osalise kokkuleppe haldusnõukogu.

Haldusnõukogu kinnitab sellekohase kodukorra.

4. Laiendatud osalise kokkuleppe haldusnõukogu määrab olemasoleva personali ja eelarvevahendite alusel kindlaks igal aastal sekretariaadi poolt läbivaadatavate taotluste arvu.